

### Právnická dvouletka.

- ideologicky motivovaná potřeba změnit právní řád (= nové, nevykořisťovatelské právo) a potřeba unifikace práva
- zákon o právu rodinném (PR vyčleněno z ObčP, připraven společně s Poláky)
- trestněprávní předpisy (TZ, TŘ, trestní zákon správní, trestní řád správní; nekvalitní, brzké novelizace, zejm. 1956)
- občanskoprávní předpisy (OZ, OSŘ)
- další důležité předpisy (zákon o JZD, vysokoškolský zákon, zákon o hospodářských smlouvách a státní arbitráži)

### Změny v právním řádu v šedesátých letech.

- východiskem nová ústava
- zdůvodňovány přechodem společnosti do vyšší vývojové fáze (budování socialismu)
- zejm. ObčZ, OSŘ, TZ, TŘ, zákon o rodině, hospodářský zákoník, zákoník mezinárodního obchodu, zákoník práce, 1969 zákon o přečinech, pracovněprávní postih osob aktivních v roce 1968
- další „rozdrobení soukromého práva“ (ObčZ, zákon o rodině, hospodářský zákoník, zákoník mezinárodního obchodu, zákoník práce)
- základní kodifikace v platnosti i po listopadu 1989

### Změny v systému práva po roce 1948 (nová právní odvětví).

- právo unifikováno pro celou republiku
- z ObčP vyčleněno rodinné právo (zákon o právu rodinném)
- zkodifikováno trestní právo správní /TZ správní a TŘ správní/
- zaniklo obchodní právo (některé instituty včleněny do ObčZ)
- záměr kodifikovat pracovní právo (neúspěch)

### Vývoj trestního práva do roku 1992.

- třídní přístup, zneužívání v 50. letech, nerozlišování kriminálních a politických deliktů
- zákon na ochranu lidovědemokratické republiky a Státní soud (protistátní trestné činy, přísněji, K-231)
- trestní právo hmotné /TZ 1950 (materiální pojetí trestného činu; trestné činy a přestupky) + novelizace 1956, TZ 1961 (částečné zmírnění represe), zákon o výkonu trestu, zákon o přečinech 1969/
- trestní právo správní /TZ správní a TŘ správní; přestupky a jejich řešení; zásada, že o přestupcích nerozhodují soudy, narušena už první novelizací; zánik na začátku 60. let (náhrada = přestupkový zákon 1961)/
- trestní proces /TŘ 1950, TŘ 1956 (reakce na zásadní nedostatky prvního, výslovně povinnost šetřit ústavně zaručené občanské svobody a zásada presumpce nevinny), TŘ 1961 + novela 1965 (přípravné řízení nově jako vyhledávání a vyšetřování, řízení před soudem, vykonávací řízení)
- po listopadu zrušen trest smrti, trest nápravného opatření a zákon o přečinech; zákon o soudní rehabilitaci

### Vývoj občanského práva do roku 1992.

- ObčZ 1950 (sovětský vzor i domácí tradice, vyčleněno rodinné právo, v duchu ústavy socialistické (státní, družstevní), osobní a soukromé vlastnictví, opuštění zásady superficies solo cedit, zrušeny obchodní zákoníky + některé obchodněprávní instituty včleněny do OZ 1950, Jan Krčmář, Viktor Knapp)

- ObčZ 1964 (zcela nová koncepce, zúžení obsahu jen na některá majetková práva, institut služeb, úprava užívacích vztahů, soukromé vlastnictví zmíněno jen jako přežívající relikv s omezením, že nesmí sloužit „vykořisťování člověka člověkem“)
- zákon o zlidovění soudnictví; soudci z lidu; senátní rozhodování; Občanský soudní řád 1950 + OSŘ 1963; zásada materiální pravdy; řízení před státním notářstvím, arbitrážní řízení (nejen podle práva, ale i se zohledněním potřeb státního hospodářského plánu)
- po roce 1989 zásadní novelizace (posílení autonomie vůle a dispozitivní princip)

#### Vývoj rodinného práva do roku 1992.

- vyčleněno z ObčP
- zákon o právu rodinném 1949 (zrovnoprávnění žen a nemanželských dětí, rodičovská moc, majetkové společenství manželů, osvojení, poručnictví)
- nová úprava rozvodu a osvojení
- zákon o rodině 1963 (bez úpravy majetkových vztahů, posílení role státu v rodinněprávních vztazích)

#### Vývoj pracovního práva do roku 1992.

- východiskem úprava námezdní (od novely ABGB služební; běžně i pracovní) smlouvy
- + úprava v živnostenském zákoně 1863 a jeho novelách, v horním zákoně a d. + koaliční zákon + kolektivní (hromadné) smlouvy
- za I. ČSR významný zákon o osmihodinové době (upravující i jinou pracovněprávní problematiku)
- V Protektorátu pracovní povinnost, nucené pracovní nasazení, omezování autonomie vůle subjektů pracovněprávních vztahů
- po válce a v 50. letech neúspěšné snahy o kodifikaci
- po roce 1948 administrativní umístění pracovníků, potlačování významu pracovní smlouvy
- 1965 – zákoník práce (univerzální pracovněprávní předpis, základním pojmem pracovní poměr, chránil zájmy zaměstnance X omezoval jeho smluvní volnost, po roce 1969 umožňoval postih politicky nepohodlných osob)
- po roce 1989 upraveny pracovněprávní vztahy v soukromém podnikání, posílení principu smluvní volnosti, zákon o zaměstnanosti, zákon o kolektivním vyjednávání

#### Hospodářské právo.

- zárodky v úpravě hospodářských závazků (v rámci občanského práva)
- národní podniky
- důsledek změn ekonomických poměrů
- zformovalo se na začátku 60. let po ostrých teoretických diskusích
- upravovalo především hospodářské závazky, organizaci hospodářské činnosti, postavení socialistických organizací, podnikový rejstřík
- po 1989 nejdříve zásadně novelizován, 1991 nahrazen obchodním zákoníkem